

Pealkiri

Toataimed

Õppeprogrammi kirjeldus

Õppeklassis arutletakse, miks toataimi vaja on, kuidas ja millal neid istutada, kuidas erinevatel aastaegadel hooldada, millised on mürgiste toataimedega seotud ohud ja kuidas neist hoiduda. Praktilise tegevusena istutatakse iga õpilase poolt toataim, kes antakse kasvatamiseks ja hooldamiseks koju kaasa ning valmistatakse hooldusjuhustega infokaart.

Programmi teises pooles suundutakse õppekäigule kasvuhoonetesse, kus erinevate meelte abil (nägemine, haistmine, kompimine) õpitakse tundma subtroopilisi ja troopilisi toataimi, nende elukeskkonda ning õppeklassis õpitu kordamiseks arutletakse erinevatel toataimedega seotud teemadel. Teadmiste kinnistamiseks mängitakse paaristööna piltkaartidega otsimismängu, kus vaadeldakse ja võrreldakse erinevate toataimede välimust ja hooldusnõudeid.

Juhendajad varustavad õpilased vajalike õppe- ja töövahenditega.

Lühikirjeldus

Kasutades erinevaid aktiivõppemeetodeid tutvutakse erinevate toataimedega (sh mürgistega), nende vajalikkuse, istutamise, hooldamise, elukeskkondade, mürgiste toataimedega seotud ohtude ja nendest hoidumisega. Iga õpilase poolt istutatakse kodus kasvatamiseks ja hooldamiseks toataim ning valmistatakse hooldusjuhustega infokaart. Teadmiste kinnistamiseks mängitakse kasvuhoonetes paaristööna piltkaartidega otsimismängu.

Õppeprogrammi tegevused koos ajakavaga

10 minutit – sissejuhatus, vastuvõtja tutvustab botaanikaaeda, programmi kava ja tegevusi, lepatakse kokku käitumisreeglid (rõhutatakse, et need on olulised ka edaspidi, mitte ainult õppeprogrammi ajal). Grupp jaotatakse kahe juhendaja vahel, kes õpilastega tegelevad. Igale õpilasi saatvale õpetajale antakse täitmiseks tagasisideleht.

Tegevus õppeklassis:

15 minutit – arutletakse, miks toataimi vaja on, kuidas ja millal neid istutada, kuidas erinevatel aastaegadel hooldada, millised on mürgiste toataimedega seotud ohud ja kuidas neist hoiduda.

30 minutit – praktilise tegevusena istutatakse iga õpilase poolt toataim, kes antakse kasvatamiseks ja hooldamiseks koju kaasa. Istutatud taime kohta valmistatakse hooldusjuhustega infokaart.

Tegevus kasvuhoonetes:

40 minutit – õppekäik, kus erinevate meelte abil (nägemine, haistmine, kompimine) õpitakse tundma subtroopilisi ja troopilisi toataimi. Grupp on piisavalt väike, et kõik õpilased saaksid taime näha, nuusutada, kompida. Õppekäik erinevate temperatuuride, õhuniiskuse ja taimede välimusega kasvuhoonetes aitab mõista elukeskkondade erinevusi. Õppeklassis õpitu kordamiseks arutletakse erinevatel toataimedega seotud teemadel. Juhendaja suunab arutelu küsimustega nagu miks kaktust peab harvem kastma kui draakonipuud, miks toataime peaks akna lähedale paigutama, kuidas oma roheliste sõprade eest paremini hoolitseda jms.

15 minutit – teadmiste kinnistamiseks mängitakse paaristööna piltkaartidega otsimismängu, kus võrreldakse erinevate toataimede välimust ja hooldusnõudeid.

10 minutit – kokkuvõtte tegemine. Juhendaja palub õpilastel rääkida programmil tehtust ning kogetust. See võimaldab juhendajal aru saada, kas õpitulemused on saavutatud. Õpetaja annab juhendajale täidetud tagasisidelehe.

Sihtrühm

Põhikooli I aste

Õpitulemused (eesmärgid)

Õpilane oskab turvaliselt liikuda ja käituda, arvestada teistega. Õpilane teab, miks toataimi vaja on, tunneb erinevaid toataimi (sh ka mürgiseid), oskab neid istutada ja hooldada vastavalt aastaajale. Õpilane teab mürgiste toataimedega seotud ohtusid ning oskab neist hoiduda. Õpilane tunneb troopiliste ja subtroopiliste toataimede elukeskkonda. Õpilane väärtustab toataimi.

Üldpädevused

Õpipädevus, suhtluspädevus.

Seos õppekavaga ja ainetevaheline lõiming

Programm on seotud alljärgnevate I kooliastme loodusõpetuse õpitulemustega:

5) märkab ja jälgib looduses toimuvaid aastaajalisi muutusi ning toob näiteid nende tähtsuse kohta inimese elus (programmi raames keskendutakse toataimede istutamisele ja hooldamisele vastavalt aastaajale);

12) teab kodukoha tuntumaid loomi, taimi ja seeni; kirjeldab õpitud loomade eluviise ja elupaiku; oskab vältida loomade ning mürgiste taimede ja seentega seotud ohtusid (programmi raames keskendutakse mürgiste toataimedega seotud ohtudele ja neist hoidumisele);

9) kirjeldab taimede, loomade (sh inimese) ja seente välisehitust, toitumist, kasvamist ja liikumisvõimet ning seostab neid elukeskkonnaga (õppepäeval keskendutakse toataimede tundmaõppimisele tutvudes nende välimusega, kodus saavad õpilased jälgida istutatud toataime kasvamist ning õppekäik subtroopilisi ja troopilisi toataimi tutvustavatesse kasvuhoonetesse aitab luua seoseid taimede elukeskkonnaga);

20) liigub looduses turvaliselt, kahjustamata loodust, teisi ja iseennast;

21) arvestab elusolendite (sh kaasinimeste) vajadusi.

Läbiv teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ – õpilane mõistab toataimede olulisust ja mitmekesisust ning hooldab ja kasvatab kodus enda istutatud toataime.

Lõimitud on loodusõpetus, eesti keel ning inimeseõpetus.

Eesti keel: esinemis- ja väljendusoskuse arendamine arutelul.

Inimeseõpetus: õpilane tunneb käitumisreegleid, lepib koos täiskasvanute ja klassikaaslastega kokku, kuidas botaanikaaias ning ka edaspidi käituda, et vältida enda, teiste ja looduse kahjustamist.

Meetodid ja vahendid

Meetodid: arutelu, nägemis-, haistmis- ja kompimismeele kasutamine, kordamine, võrdlus, iseseisev töö, paaristöö.

Vahendid: igale õpilasele – taime istutamiseks vajalik (istutusalus, pott, muld, taim, vesi kastmiseks, teip ja marker taimeliigi/istutaja nime potile kirjutamiseks, kilekott taime koju transportimiseks, jahedamal perioodil pakitakse taimed lisaks veel paberisse); igale õpilasele – istutatud taime kohta hooldusjuhistega infokaardi valmistamiseks vajalik (paber, kirjutusvahendid); igale paarile – piltkaardid otsimismänguks kasvuhoontes.

Juhis õpetajale

Enne botaanikaaeda tulekut selgitatakse kohapealse kontaktisiku poolt õpetaja ootused programmi ja selle läbiviimise kohta, lisaks palume eelnevalt anda teada, kui osalevad erivajadusega õpilased. Korraga võtame vastu maksimaalselt 32 õpilast, kes jaotatakse kahe juhendaja vahel. Võimalus on valida programmi algusaeg vahemikus 11.00 kuni 13.00. Kohtumispaik on botaanikaai külastuskeskus. Seoses õpilaste jagamisega kahte rühma on vajalik vähemalt kahe õpilaste hulgas autoriteeti omava koolipoolse täiskasvanu juuresolu, kes innustavad õpilasi programmist aktiivselt osa võtma, jälgivad, et õpilased käituvad vastavalt headele tavadele, vajadusel kutsuvad õpilasi korrale ja lahendavad konflikte ning abistavad õpilasi õpiülesannete täitmisel. Programm toimub sisetingimustes, kõik õppevahendid on kohapeal olemas. Kaasa võib võtta veepudeli ja õppeklassis viibimiseks soovi korral vahetusjalanõud. Õpetaja saab programmi algul tagasisidelehe, mille palume tagastada täidetuna pärast programmi läbimist. Tagasisidelehel on palutud anda hinnang programmile (üldmulje, mis oli meeldiv/ebameeldiv), hinnata programmi pikkuse ja programmi erinevate osade kestuse sobivust, eakohasust, mõistetavust, haakumist riikliku õppekavaga ning kasutegurit kümnepallisüsteemis. Samuti oodatakse hinnangut juhendaja tegevusele (kõne kiirus, hääle tugevus, lastega tegutsemise oskus). Lisaks on võimalik kirjutada omapoolseid kommentaare või ettepanekuid. Vastavalt tagasisidelehtedelt saadud infole korrigeeritakse ja parandatakse programme.

Peale programmi läbimist saab õpetaja rakendada/seostada õpilaste programmil saadud kogemusi ja teadmisi nende edasises õppetöös.

Kestus

2 tundi

Grupi suurus

Maksimaalselt 32 õpilast.

Toimumise aeg

Aasta ringi

Maksumus

Grupile kuni 25 õpilast 200.00 (koos käibemaksuga); grupile 26 – 32 õpilast 300.00 (koos käibemaksuga).

Lisainfo

Programmile saab tulla ühiskondliku transpordiga ning see sobib kõikidele õpilastele (liikumispuue vm ei ole takistuseks). Juhendaja ja õpetaja viibivad kogu programmi vältel

õpilaste juures. Kasvuhoonetes liigub juhendaja grupi ees ning gruppi saatev koolipoolne täiskasvanu on viimane. Enne õppekäiku ja mängu piltkaartidega selgitab juhendaja erinevate kasvuhoonete paiknemist ning neis kehtivaid reegleid. Iseseisev orienteerumine kasvuhoonetes on lihtne ning kokku lepitakse aeg, mil õpilased peavad iseseisva töö lõpetama ning algsesse kogunemiskohta tagasi jõudma.

Läbiviimise koht

Tallinna botaanikaaed

Läbiviija nimi ja kvalifikatsioon

Juhendajatel on pikaajaline kogemus nii õppekavakohaste programmide läbiviimisel kui botaanikaia kolleksioonide tutvustamisel õpilastele ja täiskasvanutele.

Krista Kaur – kõrgharidus, MSc, agronoomia, waldorfpedagoogika kursus, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Tiia Jaanus – kõrgharidus, MSc, bioloogia-botaanika, bioloogia- ja keemiaõpetaja, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Ave Visnapuu – kõrgharidus, MSc, agronoomia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Merlyn Pajur – kõrgharidus, MSc, geograafiaõpetaja, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2006.

Marit Kasemets – kõrgharidus, MSc, geoökoloogia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2006.

Pille Hermann – kõrgharidus, MSc, entomoloogia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2012.

Tiina Marjapuu – keskeriharidus, aednik, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2014.

Õnne Kuriks – kõrgharidus, MSc, sotsiaalteadus, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2022.

Keel

Eesti